

2.4.7

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Географічний факультет

Кафедра географії України

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана
з навчальної роботи

Володимир ПАСЬКО
«28» серпня 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Екокурорти світу та України: досвід та практика**

для студентів

галузь знань **10-Природничі науки**

спеціальність **106 Географія**

освітній рівень - **Магістр**

освітня програма – **Географія рекреації та туризму**

вид дисципліни –**вибіркова**

вибірковий блок – **Рекреаційне природокористування та екотуризм**

Форма навчання - **денна**

Навчальний рік- **2023/2024**

Семестр - **3**

Кількість кредитів ECTS - **5**

Мова викладання, навчання
та оцінювання - **українська**

Форма заключного контролю - **ІСПИТ**

Викладач: *Уліганець Сергій Іванович, кандидат географічних наук, доцент кафедри географії України*

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (ПІБ) (дата) _____) « » _____ 20__ р.

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (ПІБ) (дата) _____) « » _____ 20__ р.

Розробник(и): **Уліганець Сергій Іванович**, кандидат географічних наук, доцент
кафедри географії України

ЗАТВЕРДЖЕНО
« 25 » серпня 2023 р.

Завідувач кафедри географії України

 доц. Сергій УЛІГАНЕЦЬ
(підпис)

Протокол № 1 від « 25 » серпня 2023 р.

Схвалено науково - методичною комісією географічного факультету

Протокол № 6 від « 28 » серпня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії (Наталія КОРОГОДА.)
(підпис)

« 28 » серпня 2023 р.

ВСТУП

1. Мета дисципліни - сформувати у студентів здатність застосовувати сучасні теорії та методи дослідження, формування фахового світогляду щодо геопросторової організації та умов розвитку санаторно-курортної справи в країнах і регіонах світу, а також необхідність забезпечити належний рівень підготовки майбутніх фахівців знаннями про специфіку та принципи функціонування закладів санаторно-курортного профілю, про особливості їх туристичного, економічного, соціального екологічного потенціалу.

Даний курс дозволить студентам на рівні магістра отримати уяву про принципи, нові методи організації екокурортного оздоровлення і відпочинку в умовах рекреаційно-реабілітаційних закладів, про стан і перспективи розвитку санаторно-екокурортної галузі. Усе це сприяє формуванню високо інтелектуального потенціалу України, розвитку раціонального творчого мислення.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності):

Знання і розуміння фахової географічної предметної області і професії. Здатність до використання у професійній діяльності існуючих загальних та спеціальних географічних теоретичних моделей та практик.

3.Анотація навчальної дисципліни:

Людина відпочиває у умовах природного ландшафту. Гармонійний розвиток суспільства неможливий без спілкування з природою, проте що існує багато протиріч в системі «суспільство-природа», пов'язаних із науково- технічним прогресом та урбанізацією: винищення лісів та погіршення їх відтворення, забруднення водойм, ґрунтів, повітря, при нераціональному використанні яких відбувається погіршення санітарно-гігієнічних й естетичних якостей природного середовища, наслідком чого може бути погіршення використання ландшафтних передумов рекреаційної діяльності аж до їх знищення.

Популяризація здорового стилю життя в сучасному соціумі набуло особливої актуальності. Свідченням цього, зокрема, є розвиток наукових досліджень і розширення практики використання природних багатств для оздоровлення людини.

Сучасне суспільство все більше піклується про зміцнення та охорону свого здоров'я. Високий потенціал фізичної та розумової діяльності людей є безпосередньою передумовою повноцінного життя. Лікувально-оздоровчий туризм дає змогу в комфортних і невимушених умовах підтримувати стан здоров'я у належному стані, тому його розвиток останніми роками є вкрай динамічним як на вітчизняному, так і на міжнародному туристичних ринках. Постійно зростаюча конкуренція в сфері туристських послуг вимагає розвитку нових видів туризму в світі та Україні зокрема. На Заході попит на SPA-відпочинок, що є всесезонним турпродуктом, настільки великий, що багато країн були змушені переглянути свою політику в галузі туризму. Загальносвітова мода на здоровий зовнішній вигляд поступово охоплює Україну: за останні десять років вітчизняний ринок оздоровчого закордонного туризму зріс майже на третину. З огляду на те, що Україна має один із найкращих природних лікувально-оздоровчих потенціалів у Європі, питання вдосконалення санаторно-курортного комплексу стає одним з найпріоритетніших напрямів розвитку вітчизняного туризму, зокрема його лікувально-оздоровчого виду, що призводить до поповнення бюджету і зміцнення державної економіки в цілому.

Курортне лікування, на відміну від лікарських засобів більш фізіологічне, природне для організму. Воно мобілізує резервні можливості організму, не викликає побічних проявів. Відомо, що природні лікувальні засоби значно сприяють підвищенню стійкості організму, можливостей основних систем організму, його захисних реакцій. Показання для санаторно-курортного лікування дуже широкі і чітко визначені, а протипоказання (як дорослих, так і дітей) встановлюються Міністерством охорони здоров'я України. У нинішньому суспільстві, яке намагається жити за законами цивілізованого ринку, рекреаційно-туристські ресурси (РТР) виступають передумовою формування експортної спеціалізації держави, аргументом

забезпечення позитивного сальдо рекреаційно-туристського балансу та виходу України на відповідний її ресурсам, території, менталітету соціально-економічний рівень.

При вивченні дисципліни особлива звертається на формування важливих професійних компетенцій фахівця з рекреації – здатність планувати, проектувати, організовувати та здійснювати збалансовану рекреаційну та туристську діяльність.

4.Завдання (навчальні цілі) полягає у :

- Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 2);
- Здатність працювати в міжнародному контексті. (ЗК 7);
- Здатність застосовувати у професійній діяльності теоретичні знання і практичні навички системного аналізу і синтезу, географічного моделювання та прогнозування (СК 6);

5.Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність*)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Сутність та зміст рекреаційного природокористування як суспільного феномена та об'єкту наукового дослідження	лекція семінарське заняття,	тест, виконання творчих аналітично-розрахункових робіт	5%
1.2	Об'єкт предмет, методи, завдання та важливі аспекти екокурортів	лекція, семінарське заняття, аналітична робота		5%
1.3	Зміст поняття «лікувальний туризм», «санаторно-лікувальний туризм», «оздоровчий туризм», «медичний туризм», зустрічаються «спа-туризм», «велнес-туризм» та інші інтерпретації	лекція, семінарське заняття,		5%
1.4	Основні методика екокурортних досліджень	лекція, семінарське заняття, аналітична робота		5%

1.5	Основні концепції, на яких базується екокурортна справа	лекція, семінарське заняття,		5%
1.6	Класифікувати туристсько-рекреаційні ресурси, визначити приналежність тих чи інших ресурсів до певної групи, визначити райони та центри поширення певних видів ресурсів й інші елементи територіальної структур, показати по карті окремі види туристсько-рекреаційних ресурсів, дати їх розгорнуту характеристику.	лекція, семінарське заняття,		5%
1.7	Характерні риси та особливості геопросторової організації туристсько-рекреаційного комплексу України і держав світу	лекція, семінарське заняття, аналітична робота		5%
1.8	Основні типи природних лікувальних чинників, їх поширення по території України та вплив на здоров'я й самопочуття людини при використанні у лікувальних технологіях курортних установ.	лекція, семінарське заняття		5%
1.9	Проблеми комплексного розвитку і спеціалізації туристських регіонів	лекція, семінарське заняття		5%
2.1	застосовувати критичне мислення, аналіз і синтез інформації з географії курортних ресурсів, шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел	семінарське заняття, аналітична робота	тест, виконання творчих аналітично-розрахункових робіт	до 35%
2.2	Встановлювати географічні та соціокультурні закономірності розвитку курортних регіонів на основі аналізу природних, культурно-історичних та соціально-економічних умов території.	семінарське заняття, аналітична робота		
2.3	Визначати рекреаційну сміть території, літературними і картографічними джерелами оцінювати туристський потенціал регіонів.	семінарське заняття, аналітична робота		
2.4	Характеризувати сучасне туристичне природокористування.	семінарське заняття, аналітична робота		
2.5	Проводити ґрунтовний аналіз архітектурно-історичних, природних, подієвих, біосоціального рекреаційно-туристських ресурсів України, визначити їх ієрархію та структуру.	семінарське заняття, аналітична робота		
2.6	Аналізувати основні природні лікувальні чинники з позицій можливості їх використання для покращення стану здоров'я при різних захворюваннях; характеризувати основні типи курортів на території України, визначити їх лікувальний профіль та спеціалізацію.	семінарське заняття, аналітична робота		
2.7	Основні стратегії та напрямки розвитку туристичної індустрії та рекреаційної сфери України.	семінарське заняття		
2.8	Давати комплексну характеристику будь-якого туристичного регіону світу, виділяти проблеми та перспективи використання туристсько-рекреаційних ресурсів та розвитку екскурсійної діяльності;	семінарське заняття		
2.9	Складати екокурортний імідж території, критично аналізувати та оцінювати фактори, що впливають на формування курортно- туристичного бренду країни та реалізацію іміджевої політики.	семінарське заняття, аналітична робота		
3.	комунікація: вироблення у студентів практичних навиків здійснення проектного дослідження і вирішення актуальних проблем із застосуванням	семінарське заняття, презентація,	виконання творчих аналітично-	до 10%

	відповідних методів і прийомів отримання, зберігання й здійснення первинної обробки емпіричних даних та їх належного представлення за допомогою сучасних технічних засобів у вигляді причинно-наслідкового аналізу екокурортної діяльності.	<i>вирішення конкретних задач та ситуацій</i>	<i>розрахункових робіт</i>	
4 автономність та відповідальність: продемонструвати розуміння особистої відповідальності за професійні та/або управлінські рішення в системі географії рекреаційних ресурсів при:				
4.1	аналізі та прийнятті управлінського рішення в системі екокурортної діяльності	<i>семінарське заняття, дискусія, вирішення конкретних задач та ситуацій</i>	<i>виконання творчих аналітично-розрахункових робіт, дискурс, іспит.</i>	до 10%
4.2	аналізі та прийнятті управлінського рішення в системі оцінки бальнеологічних ресурсів території			
4.3	аналізі та прийнятті управлінського рішення в умовах розробки курортно-рекреаційного іміджу території, критично аналізувати та оцінювати фактори, що впливають на формування туристичного бренду країни та реалізацію іміджевої політики, створення екскурсійних маршрутів			

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)				
Програмні результати навчання (назва)	1.1 – 1.9	2.1-2.9	3	4.1-4.3
Оцінювати результати власної роботи, демонструвати вміння працювати в команді на засадах безпеки, толерантності та розуміння морально-етичних цінностей та пріоритетів. Вміти здійснювати науково-дослідницькі, освітньо-виховні, експертноконсультаційні функції (ПРН-2)	+	+	+	
Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, розроблення нових методів і процедур в географії та міждисциплінарних контекстах, зокрема, в галузі рекреації та туризму, рекреаційного природокористування (ПРН-4)		+	+	+
Знати та застосовувати сучасні моделі та інформаційні технології для проведення досліджень і розробок у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку, зокрема, в галузі рекреації та туризму, рекреаційного природокористування (ПРН-6)		+	+	
Володіти фахово-орієнтованими знаннями та навичками, брати участь у розробленні програм та стратегій міського та регіонального розвитку, плануванні територій різного ієрархічного рівня та вміти застосовувати фахово-орієнтовані знання у професійній освітній діяльності (ПРН-7)	+	+		+

7. Схема формування оцінки.

7.1.Форми оцінювання студентів: рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами написання тестових завдань, виступів на семінарських заняттях та написання контрольних робіт.

Семестрове оцінювання:

1. *Контрольна робота (тести): РН 1.1-1.9 (знання) 25 балів/12 балів.*
2. *Семінарські заняття: РН 2.1-2.9 (вміння) 55 балів/28 балів;*
3. *Аналітична творча розрахункова робота: РН 3; 4.1;4.2;4.3. (комунікація, автономність та відповідальність) 30 балів/20 балів.*

Підсумкове оцінювання у формі іспиту, що виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів.

7.2.Організація оцінювання: оцінювання здійснюється упродовж семестру та під час екзаменаційної сесії.

Семінарські роботи здаються на кожному занятті або у зазначений викладачем термін; за роботи, подані пізніше зазначеного терміну, оцінка складає 50% від максимальної кількості балів.

Контрольна робота (тестові завдання) проводиться у вигляді бліц-тестів на 6-7 тижні навчання під час лекції. Для студентів, що виконали 60% і менше робіт проводиться додаткова контрольна на 11-12 тижні навчання.

Загалом, формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (друга редакція)», введеного в дію наказом № 170-32 від 11 квітня 2022 року.

7.3.Шкала відповідності оцінок

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою
Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Навчально-тематичний план лекцій і семінарських /практичних занять з дисципліни

№ п/п	Назва лекції	лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
1.	Теоретико-методологічні засади екокурортної справи. Особливості впливу природно-ресурсних факторів на розвиток екокурортної справи.	2	2	10
2.	Наукові передумови та перспективи розвитку оздоровчого туризму.	2	4	10
3.	Гідромінеральні природні лікувальні ресурси.	2	2	10
4.	Принципи організації курортної справи. Курорти та їх типологія.	2	2	13
5.	Характеристика рекреаційної сітки. Методисанаторно-курортного лікування.	2	2	10
6.	Географія екокурортів світу та України.	2	2	10
7.	Еволюція підходів до управління курортами.	2	2	10
8.	Управління курортами на різних рівнях. Функції управління в санаторно-курортних установах.	2	4	10
9.	Забезпечення якості й ефективності діяльності екокурортних закладів.	2	4	10

10.	Раціональне використання та збереження екокурортних ресурсів	2	4	7
	Всього	150	20	28
				100

Загальний обсяг 150 год., в тому числі:

Лекції – 20 год.

Семінари – 28 год.

Самостійна робота – 100 год.

Консультації - 2 год.

9. Рекомендовані джерела.

- Gryniuk O. Y., Ulyhanets S. I., Shynkarenko U. Y. Landscape cultivation project of the «Recreation tract «Korostyshiv Canyon» and prospects for the creation of a geopark. Journal of Geology, Geography and Geocology. 2023. Vol. 31, no. 4. P. 601–615. URL: <https://doi.org/10.15421/112256>
- Атлас світу - ДНВП "Картографія", 2002 -192 с.
- Влащенко Н.М. Закономірності економічного розвитку регіонального санаторно- курортного комплексу: [Електронний ресурс] / Н.М. Влащенко. - Режим доступу: tourlib.net/statti_ukr/vlaschenko3.htm
- Господарський кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №18, №19-20, №21-22, ст.144): [Електронний ресурс]. - Режим доступу: zakon1.rada.gov.ua
- Загальне положення про санаторно-курортний заклад: Постанова Кабінету міністрів України від 11 липня 2001 р. №805: [Електронний ресурс] // Законодавство України. - Режим доступу: zakon1.rada.gov.ua/laws/show/805-2001-n
- Закон України "Про курорти" від 5.10.2000 р., № 2026-III // Відомості Верховної Ради України. - 2000. - № 50. - ст. 435.
- Значення туристичного іміджу для розвитку Закарпатської області / С. І. Уліганець, Д. І. Басюк, Л. В. Мельник // Географія та туризм. - 2013. - Вип. 24. - С. 162-172. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gt_2013_24_24
- Кривобоков С. А. Курорт Пуша Водиця. К., "Здоров'я" 1978.- 80 с.
- Курортні ресурси України / За ред. М.В. Лободи. - К.: ТАМЕД, 1999. - 344 с.
- Михайло Рутинський Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2008.
- Наказ Держкомстату від 14.12.11 №345: [Електронний ресурс] // Законодавство України. - Режим доступу: ukrstat.gov.ua/norm_doc/2011/345/345_2011.htm
- Послуги туристичні, засоби розміщення: Національний стандарт України (ДСТУ 4527:2006): [Електронний ресурс] // Законодавство України. - Режим доступу: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1091-11
- Про Акціонерні товариства: Закон України від 07.08.11: [Електронний ресурс]. - Режим доступу: zakon1.rada.gov.ua
- Рутинський М. Класифікація та типологія курортів // Вісник Львів. ун-ту. Серія географічна. - 2007. - Вип.34. - С.236-246.
- Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: Навч. посібн. - Одеса: Астропринт, 2005. - 632 с.
- Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2007.- 312 с.
- Шаблій О.І. Основи загальної суспільної географії. - Львів: ВЦ Львів. ун-ту ім. І. Франка, 2003. - 444 с.
- Шестоपालов В. М. Перша українська класифікація мінеральних вод. Вода і водоочисні технології.- 2003.№ 3.- С. 34-42.